

El passat dissabte 14 d'abril visitarem Formatges Burguera (Campos) dins del programa Agricultura, paisatge i patrimoni.

Aquesta explotació familiar promoguda pels germans Jaume i Sebastià Burguera, junt amb els seus pares, és la tercera generació de ramaders ubicats al sud del municipi de Campos. Des de fa deu més de 10 anys aquesta petita empresa es dedica a la fabricació de formatges i a l'any 2002 reberen el títol de mestre artesà formatger per part del Govern Balear.

Les instal·lacions compten amb un total d'unes 100 vaques de raça frissona, que produeixen una mitja de prop de 1.000 litres diaris de llet, la qual s'estreu amb una maquinària molt moderna i sofisticada, única a les Balears, que controla informàticament la munyició de les vaques. Normalment, aquestes són munyides dos cops al dia i la màquina controla que entre cada munyició hi hagi un mínim de 8 hores.

Un cop finalitzada la visita d'aquesta explotació ramadera, continuarem el nostre recorregut cap a es Salobrar, després visitarem el banys de Sant Joan de la Font Santa, seguirem fins a la Salinera i finalitzarem a l'església de Sant Blai, on gentilmente l'associació d'Amics de Sant Blai ens obren les portes d'aquest oratori medieval de la ruralia de Campos.

ES SALOBRAR

És la segona llacuna més gran de Mallorca, després de s'Albufera d'Alcúdia, amb 330

hectàrees de superfície de gran valor ecològic. Es constitueix per un sistema morfo-dinàmic integrat per un gran arenal, la franja dunar des Trenc i un aiguamoll. El seu origen es remunta al pliocè, on hi havia una badia estreta que durant el quaternari quedà tancada per successius cordons dunars.

Actualment es donen precipitacions escasses i irregulars (300-400 mm). A l'hivern hi sol haver bastants gelades, però la temperatura mitja anual és moderada, uns 17°C. A l'estiu la màxima és de 20°C degut a l'embat que arriba des de la mar.

Rep aportacions dels torrents de Son Catlar, Son Elegant i Son Xoc que ocupen una conca hidrogràfica de 350'6 Km², però la major aportació prové de la infiltració marina, al ser uns terrenys permeables i la canalització artificial d'aigua, que ha generat l'activitat salinera.

Damunt els llims neixen jonc, canyet, salsó i tamarell. També hi viuen peixos com l'anguila, amfibis com el granot o rèptils com el dragó. Al mateix temps trobem cigonyes i flamencs.

Per al ser humà és un lloc d'insalubritat, llavors al segle XIX, la Diputació Provincial de Balears, propietària del balneari es plantejà la seva dessecació, però el projecte de l'enginyer Paul Bouvy (1845) no es dugué a terme. L'arxiduc Lluís Salvador ens diu que a finals del segle XIX, ocupava una superfície de 400 ha.

L'home ha estret d'aquest paratge herba salada per a elaborar sosa, que s'emprava per fabricar vidre i sabó, també s'ha estret marès i sal. També se li ha donat un ús agrícola, centrat a la possessió de sa Barrala, però aquest s'ha anat limitant degut a la salinització dels aqüífers. Cal apuntar que a finals del segle XIX es dedicaven a regiu entre 10-20 ha.

Des de l'antiguitat hi havia una activitat salinera, però s'abandonà durant el segle XIX. Però el 1951 s'instal·là l'empresa Salines de Llevant SA i des de llavors explotà 132 ha (1/3 part del total) per extreure sal.

El 1984 el Parlament Balear declarà la zona com a Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI) amb un total de 1.492'5 ha junt amb la franja des Trenc. La Unió Europea ho considerà Zona

d'especial Protecció per a les Aus (ZEPA).

(GEM V. 15, pp. 80-1)

SANT JOAN DE LA FONT SANTA

Establiment situat entre es Salobrar i sa Canova. Les seves aigües tenen una temperatura de 38'7°C a la superfície i són especialment indicades per al tractament de reumatismes, neuràlgies, paràlisis, artrosis i afeccions cutànies. El primer document que es té és de 1395 on es demana a la Cúria Eclesiàstica per bastir-hi, al voltant, uns edificis per allotjar els malalts que hi acudien. Abans de 1516, quan es construïren les primeres instal·lacions hi havia dues fonts: ses Estaques i la font Santa. A partir d'aquesta data s'adheriren unes construccions a l'antic oratori dedicat a Sant Silvestre i Santa Coloma.

El 1580, els frares carmelitans hi fundaren un convent i el 1587 lis concediren la confraria de la Font Santa, però abandonaren el lloc el 1592.

Entre el 1671-3, els jurats de Campos reedificaren l'església, acondicionaren els banys i construïren l'aljub. Des del segle XVI, la propietat estigué en litigi entre l'Ajuntament de Campos i el marquès del Palmer, propietari de l'entorn. Al segle XIX una part de les terres foren cedides a la Diputació Provincial de Balears, per construir un balneari d'ús públic, que es dugué a terme entre 1843-5. Però el 1909, la Diputació el subhastà públicament i Rafel Garcies, en 1910, es convertí en nou propietari. El 1917, la propietat passà a Cosme M. Oliver i des de l'època pertany a la mateixa família. Des de 1996 funciona com a hotel, on es duen tractaments termals sota vigilància mèdica.

(GEM V.15, p.358).

SANT BLAI

Fou la primera parròquia de la vila, documentada a l'any 1248 a la butlla d'Innocenci IV, sota l'advocació de Sant Julià. El 1405, perdé el seu caràcter parroquial, per la construcció d'una nova església al nucli urbà, i es convertí en oratori, dedicat a Sant Blai. De traça gòtica, té la planta rectangular de nau única, amb coberta de volta de creueria, remodelada el segle XVI. Prop de l'església, hi havia un cementiri, transformat l'any 1958 en parc municipal. Fou restaurat l'any 1990.

(GEM V.15, p. 277).

Fotografies: **Pep Camps.**